

Rakousko: situace a trendy v oblasti zjištěné kriminality

**Mgr. Oldřich KRULÍK, Ph.D., katedra krizového řízení Fakulty bezpečnostních studií
Policejní akademie České republiky v Praze**

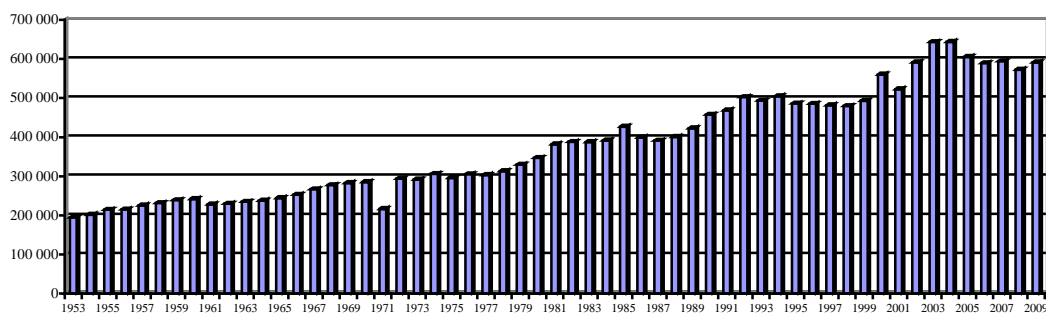
Príspevek je chápan jako další díl volného seriálu, který čtenářům přináší informace o aktuálním stavu zjištěné kriminality v jednotlivých evropských zemích. Pozornost je věnována aktuálním trendům zjištěné kriminality.

Pro nápad zjištěné trestné činnosti v Rakousku je charakteristický pozvolný nárůst, kulminující v době na přelomu století.¹ Od té doby jsme v této oblasti svědky více či méně setrvalé úrovně či dokonce mírného poklesu. Je otázkou, zda se na tomto vývoji podepsalo předpokládané zefektivnění policení práce, související s vytvořením jednotného policejního sboru Rakouska.²

Základní policejní statistika, týkající se zjištěné trestné činnosti v Rakousku pro roky 1953 až 2009

(první řádek je vždy rok, druhý řádek je příslušný údaj; situace pro rok 2009: 591 597 zjištěných případů).

1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
194 916	201 701	214 451	215 330	225 660	231 635	238 987	241 798	228 043	229 958	235 211	237 855	244 475	253 012
1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
266 848	277 770	282 948	285 507	216 559	294 200	291 709	306 253	295 780	305 501	303 567	313 233	330 132	347 013
1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
381 841	387 987	387 789	391 602	426 724	398 960	391 291	400 621	423 025	457 623	468 832	502 440	493 786	504 568
1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
486 433	485 450	481 549	479 859	493 246	560 306	522 710	591 584	643 286	643 648	605 272	589 495	594 240	572 695

¹ Pokud není uvedeno jinak, jsou následující údaje syntézou těchto základních zdrojů:

Bundesministerium für Inneres, Bundeskriminalamt: Kriminalstatistiken <http://www.bmi.gv.at/cms/bk/publikationen/krim_statistik/start.aspx>.

Statistik Austria: Anzeigen (Polizeiliche Kriminalstatistik)

<http://www.statistik.at/web_de/statistiken/soziales/kriminalitaet/anzeigen_polizeiliche_kriminalstatistik/index.html>.

² S deklarovaným cílem zajistit pro obyvatele země vyšší míru bezpečnosti k 1. červenci 2005 v Rakousku proběhla dalekosáhlá reforma policejních sil. Prostřednictvím sloučení tří do té doby existujících sborů (Policie – působící ve 14 největších městech země, Četnictva – působícího ve zbytku země a Celní stráž) byla vytvořena jednotná Spolková policie (*Bundespolizei, Polizei*). Policejní složky nyní respektují územní uspořádání země, odvozené od struktury spolkových zemí. Tento krok zároveň znamenal změny ve výzbroji, výstroji a technice, stejně jako integrace databází někdejších sborů.

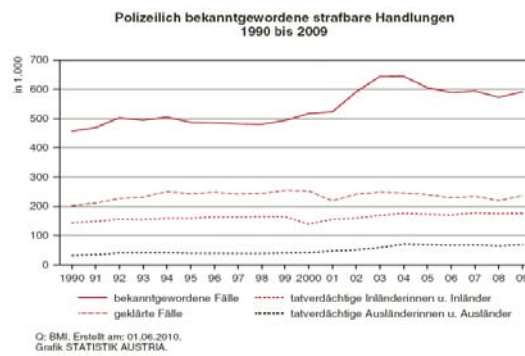
Bundespolizei <<http://www.bundespolizei.gv.at>>.

Interpol: Austria <<http://www.interpol.int/public/region/europe/pjsystems/austria.asp>> (databáze Interpol).

Die neue Polizei <<http://www.bmi.gv.at/downloadarea/publikationen/ekutivreform/dieneuepolizei.pdf>>.

Situací mezi lety 1990 až 2009 se podrobněji zabývá **graf vpravo**. Jeho křivky znázorňují (odshora dolů):³

- počet zjištěných případů;
- počet objasněných případů (který s ohledem na nárůst objemu zjištěné kriminality poněkud stagnuje);
- počet pachatelů (občanů Rakouska);
- počet pachatelů (cizinců).

³ Statistik Austria: Anzeigen (Polizeiliche Statistik), 4. VI. 2010

<http://www.statistik.at/web_de/statistiken/soziales/kriminalitaet/anzeigen_polizeiliche_kriminalstatistik/020114.html>.

Kriminální statistika v Rakousku (a podobně tak v Německu a Švýcarsku) přitom není zcela srovnatelná se situací v České republice a některých jiných zemích světa.⁴ Celková množina zjištěných případů je nazývána „soudně trestatelná jednání“ („*gerichtlich strafbaren Handlungen*“) a je dále strukturována na „závažnější trestné činy“ („zločiny, „*Verbrechen*“) a „méně závažná jednání“ („přestupky“, „*Vergehen*“, které jsou zpravidla trestány odnětím svobody kratším než tři roky, podmíněným trestem odnětí svobody či pokutou). Bez ohledu na toto dělení v rámci Rakouska existuje 7 skupin „soudně trestatelných jednání“ (*Deliktsgruppen*), a to:

- Trestné činy proti životu a zdraví („násilné trestné činy“, *Strafbare Handlungen gegen Leib und Leben*);
- Trestné činy proti svobodě (*Strafbare Handlungen gegen die Freiheit*);
- Trestné činy proti majetku („majetková trestná činnost“, *Strafbare Handlungen gegen fremdes Vermögen*);
- Trestné činy proti morálce, respektive proti sexuální integritě a ochraně osobnosti („mravnostní kriminalita“, *Strafbare Handlungen gegen die Sittlichkeit, sexuelle Integrität und Selbstbestimmung*);
- Trestné činy proti oběhu finančních prostředků (*Strafbare Handlungen gegen den Geldverkehr*);
- Ostatní trestné činy podle trestního zákona (*Sonstige Strafbare Handlungen nach dem StGB*);
- Trestné činy podle jiných právních předpisů (*Delikte nach strafrechtlichen Nebengesetzen*).

Policejní statistiky Rakouska přitom ne vždy podrobněji hovoří o těchto skupinách skutkových podstat či konkrétních skutkových podstatách zjištěné trestné činnosti. Z tohoto důvodu jsou zde uvedeny jen ty roky, kde statistiky takové dělení umožňují:

zjištěné případy	2001	2001 zločiny	2001 přečiny	2002	2002 zločiny	2002 přečiny	2003	2004	2005	2006
trestné činy proti životu a zdraví	80 247	396	79 851	84 221	435	83 786	86 494	86 647	86 091	85 113
trestné činy proti svobodě	14 261	1 275	12 986	14 640	1 274	13 366	14 385	14 434	14 736	15 524
trestné činy proti majetku	368 392	95 027	273 365	427 730	111 271	316 459	466 888	466 397	431 959	421 989
trestné činy proti morálce	3 469	1 360	2 109	3 460	1 360	2 100	3 773	3 960	3 632	3 683
trestné činy proti oběhu finančních prostředků	1 949	1 197	752	3 036	2 048	988	6 006	17 444	16 331	13 686
ostatní trestné činy podle trestního zákona	30 574	1 700	28 874	33 398	1 855	31 543	39 460	26 701	24 102	21 218
trestné činy podle jiných právních předpisů	23 818	2 788	21 030	25 099	3 077	22 022	26 280	28 065	28 421	28 282
celkem	522 710	103 743	418 967	591 584	121 320	470 264	643 286	643 648	605 272	589 495

objasněnost (%)	2001	2001 zločiny	2001 přečiny	2002	2002 zločiny	2002 přečiny	2003	2004	2005	2006
trestné činy proti životu a zdraví	88,3	91,9	88,2	88,1	91,3	88,0	88,2	87,9	86,4	85,8
trestné činy proti svobodě	91,7	92,6	91,6	92,2	93,3	92,0	91,9	92,7	92,6	92,0
trestné činy proti majetku	25,2	19,2	27,3	25,8	21,2	27,4	22,3	23,1	24,0	23,4
trestné činy proti morálce	74,5	86,0	67,0	75,7	83,7	70,6	76,6	78,6	73,7	77,1
trestné činy proti oběhu finančních prostředků	16,8	13,5	22,1	16,9	12,3	26,5	7,6	6,4	7,4	7,1
ostatní trestné činy podle trestního zákona	54,6	55,8	54,5	51,8	62,4	51,1	67,7	65,2	69,3	68,3
trestné činy podle jiných právních předpisů	91,8	66,9	95,1	91,3	58,1	95,9	92,2	94,7	95,6	88,6
celkem	41,7	23,1	46,4	40,8	24,3	45,0	38,5	38,1	39,6	38,9

trestné činy proti životu a zdraví	§	2001	2002	objasněnost 2001 (%)	objasněnost 2002 (%)
vraždy	75	150	168	95,3	91,1
ubližení na zdraví	83	26 636	28 174	82,9	81,7
těžké ubližení na zdraví	84	2 970	3 174	79,9	79,5
ubližení na zdraví s následkem smrti	86	12	11	91,7	100,0
zranění v dopravním provozu z nedbalosti	88	36 011	37 098	95,5	96,0
ostatní případy zranění z nedbalosti	88	9 909	10 910	83,6	83,2

trestné činy proti majetku	§	2001	2002	objasněnost 2001 (%)	objasněnost 2002 (%)
poškození cizí věci	125	64 931	65 404	17,9	18,6
poškození cizí věci (s přitěžujícími okolnostmi)	126	6 238	6 551	24,1	25,5
krádež	127	155 375	189 269	17,4	16,8
těžká krádež (s přitěžujícími okolnostmi)	128	5 387	5 746	20,7	17,5
krádež vloupáním	129	83 526	97 386	11,6	13,9
loupež	142	1 593	2 161	26,4	27,3
těžká loupež (s přitěžujícími okolnostmi)	143	749	966	37,7	37,1
podvod	146	16 933	22 874	86,6	87,3
těžký podvod (s přitěžujícími okolnostmi)	147	5 249	5 552	88,5	86,3
klamavá reklama	148	2 671	2 900	93,1	91,7

trestné činy proti morálce	§	2001	2002	2006	2007	objasněnost 2001 (%)	objasněnost 2002 (%)
znásilnění	201	574	625	700	710	78,2	76,2
sexuální násilí	202	499	490	368	345	74,7	71,8
závažné sexuální zneužívání dětí a mladistvých	206	176	237	246	296	97,2	96,2
pohlavní styk s mladistvými/nezletilými	207	400	321	309	313	91,3	86,0

⁴ Das, D., K.; Palmito, M., J., World Police Encyclopedia, Taylor and Francis Group, LLC, New York 2006, s. 53.

Zhruba 72 % z celkového objemu zjištěné kriminality v Rakousku dnes tvoří majetková trestná činnost, následovaná násilnou trestnou činností (14 %).

Pro Rakousko je typický například relativně **nízký počet odcizených automobilů** (jeden z nejnižších v zemích Evropské unie).⁵ Zejména po roce 2000 počet krádeží vozidel prudce klesá. Svou roli na tom sehrává nejen efektivnější vyšetřování pojišťovacích podvodů (které na konci 90. let XX. století tvořily přinejmenším třetinu hlášených případů), ale i pokrok techniky, kdy zabezpečovací prvky zloděj nedokáže snadno překonat. I v Rakousku se tak na přelomu tisíciletí stal dočasným fenoménem „car jacking“, tedy přepadení vozidla s řidičem, kdy ten je pod pohrůžkou zbraně donucen vystoupit.⁶ Oznámené případy **vloupání do vozidel a krádeží věcí z vozidel** dosahují počtu okolo 23 000 ročně (tento údaj přitom značně kolísá, například v kontextu úspěšných zátahů proti organizovaným skupinám ze zahraničí).

Moderními fenomény, které v policejních statistikách donedávna nefigurovaly, jsou jak konkrétní aspekty **informační kriminality**⁷, tak například tzv. **stalking** („nebezpečné pronásledování“). Tento jev byl do trestního zákoníku zanesen až s platností od 1. července 2006 (§107) a dnes je vyšetřováno vždy více než 1 000 případů tohoto druhu ročně.⁸ Nejenom s informační kriminalitou souvisí masová společenská poptávka po boji s dětskou pornografií. Tématem roku 2007 bylo zesílení boje proti dětské pornografii. I z tohoto důvodu se počet zjištěných případů tohoto typu oproti roku 2006 více než zdvojnásobil.⁹

Ačkoli celková čísla zůstávají stabilní, pro rok 2009 je typický významný nárůst majetkové kriminality (dávány do kontextu s tzv. „globální hospodářskou krizí“). Vloupání do bytů (ve srovnání s rokem 2008) vzrostlo tento rok o 16,6 %, vloupání do rodinných domů o 37,7 % (v rámci Vídně dokonce o 58 %)¹⁰, přepadení bank o 41 % (pachatelé byly v rozhodující míře do té doby netrestané, výraznými dluhy sužované osoby) a přepadení pošt o 53 %.¹¹ Fenoménem roku 2008 byla přepadení čerpacích stanic nebo snaha odjet po natankování bez placení.

Následující **tabulka** se týká problematiky zjištěných **vražd** v rámci Rakouska. Údaje, které jsou k dispozici, nejsou vždy zcela kompletní, ale umožňují vytvoření určité představy o tomto fenoménu v rámci Rakouska.¹²

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
celá země, včetně pokusů o vraždu	254		286		283							150	168	142	170	146	146	113	101
z toho pokusy o vraždu					88	78	99	66	77	60	82	85	104	94	112	94	88	74	58
z toho dokonané vraždy																			
Vídeň, včetně pokusů o vraždu	35	38	29	35	28	26	35	25	27	26	57	50	48	55	58	50	56 ¹³	50	34
počet vražd na 100 000 obyvatel v celé zemi	2,27	2,47	1,88	2,27	1,82	1,61	2,17	1,55	1,67	1,61	3,53	3,39							
objasněnost (%) v rámci celé země												95,3	91,1	95,1	95,3	96,6	92,5	93,8	91,1

Stejně téma ilustruje **graf** (roky 2001 až 2008, trestný čin vraždy, včetně pokusů o vraždu – vyšší sloupec celá země, nižší sloupec Vídeň).

⁵ Roku 1994 se jednalo o 10 871 případů, roku 1998 již jen asi 2 500 (z toho jen okolo 800 vozidel bylo odcizeno přímo v Rakousku – zbytek většinou v jiných zemích Evropy, z toho asi 300 v České republice), roku 2009 činil tento údaj okolo 9 000 (lze předpokládat, že v kontextu „globální hospodářské krize“ zde opět sehrávaly nemalou roli pojišťovací podvody) a pro rok 2010 se odhaduje, že dojde k dramatickému poklesu, na asi 4 500 případů.

⁶ Hofer, G.; Stöger, K., 85 Prozent der Bankräuber sind Ersttäter; in: Die Presse, 13. VI. 1998, s. 11.

⁷ Hofer, G., Autodiebstähle: Jeder dritte Fall ist ein betrug an der Versicherung; in: Die Presse, 15. I. 1999, s. 3.

⁸ Liobnegger, K., Kriminalstatistik: Verbrechen im Internet nehmen zu; in: Kronen Zeitung, 7. X. 2010 <http://www.krone.at/oesterreich/kriminalstatistik_verbrechen_im_internet_nehmen_zu_weniger_einbrueche-story-224312>.

⁹ Österreich: Kriminalität steigt – Aufklärungsquote sinkt; in: Die Presse, 10. VII. 2007 <<http://diepresse.com/home/panorama/oesterreich/316149/index.do>>.

¹⁰ Österreich: Kriminalität steigt – Aufklärungsquote sinkt; in: Die Presse, 10. VII. 2007 <<http://diepresse.com/home/panorama/oesterreich/316149/index.do>>.

¹¹ Aktuelle Einbruchstatistik; in: Security Land <<http://www.securityland.at/?id=481>>.

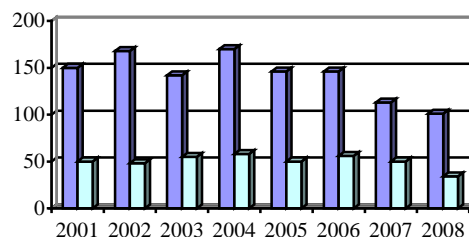
¹² Kriminalstatistik weist Rückgang auf; in: SicherheitInfo, 2. X. 2009 <<http://www.sicherheit.info/go/1106766>>.

¹³ Bundesministerium für Inneres, Fachgespräch mit Innenministerin Maria Fekter, 6. VIII. 2009, s. 3 <<http://www.bmi.gv.at/cms/cs03documentsbmi/728.pdf>>.

Murders (per capita) (most recent) by country; in: NationMaster <http://www.nationmaster.com/graph/crime_mur_percap-crime-murders-per-capita>.

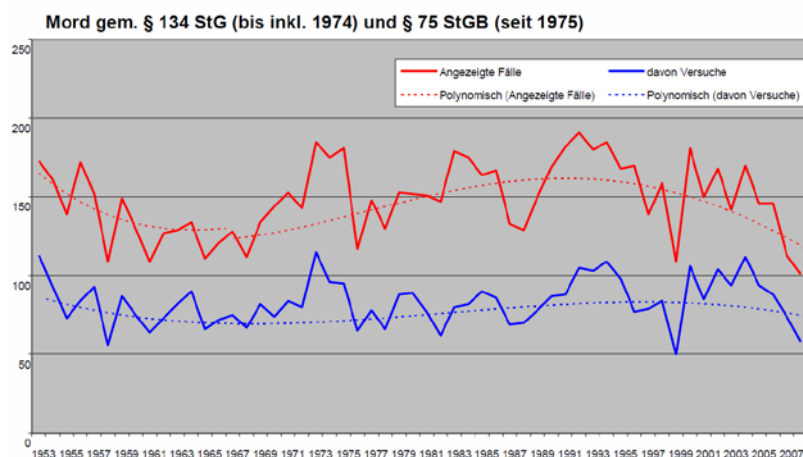
¹⁴ Z toho jen 17 dokonaných, viz: 17 Morde in diesem Jahr in Wien; in: Wien ORF.at, 28. XII. 2006 <<http://wien.orf.at/stories/160694/>>.

Více než polovinu dokonaných vražd tvoří „vraždy v rodině“, které nejsou primárně motivovány majetkově ani sexuálně. Počet případů použití střelné zbraně jako nástroje vraždy a pokusu o vraždu od roku 2001 nepřesáhl – u zjištěných případů – 25 ročně. Dominují „bodné nástroje“ a „jiné“ metody (úder tupým předmětem, škracení, jiná forma útoku beze zbraně). Poměr mezi muži a ženami jako pachatelů vražd činí ve sledovaném období zhruba 5:1.

Od roku 2003 včetně bylo každý rok zjištěno 5 až 6 pachatelů vraždy mladších 18 let. Počínaje rokem 2002, podíl cizinců jako zjištěných pachatelů trestného činu vraždy a pokusu o vraždu nikdy neklesl pod 31,1 % (roku 2006 činil dokonce 39,5 %). Žádný z těchto zjištěných pachatelů mezi lety 2001 až 2008 (celkem 397 cizinců) nebyl občanem České republiky. V 19 případech se jednalo o občany Slovenska, v 97 případech se jednalo o občany zemí bývalé Jugoslávie (dále v této statistice figuruje 60 občanů Turecka, 37 občanů zemí bývalého Sovětského svazu, 28 občanů Rumunska, 21 občanů Německa, 17 občanů Polska, 11 občanů Maďarska atd.).

Další **graf** představuje celostátní přehled stavu a trendu, co se týče zjištěných vražd (horní linie) a z toho pokusů o vraždu (dolní linie) v rámci země od roku 1952.

Jak vyznívá **srovnání nápadu zjištěné trestné činnosti**, pokud vedle sebe postavíme Rakousko a Českou republiku? Mezinárodní srovnávací statistika přitom operuje zpravidla s počtem zjištěných jevů na 100 000 obyvatel.¹⁴ Názvy jednotlivých skutků – s ohledem na nadnárodní povahu statistiky – přitom nutně nemusí plně korespondovat s označením konkrétního činu v České republice respektive v Rakousku a je třeba je chápat spíše jako orientační.

		2003	2004	2005	2006	2007
zjištěná trestná činnost celkem	Rakousko	7 924	7 874	7 352	7 118	7 247
	Česká republika	3 507	3 445	3 362	3 271	3 494
závažné dopravní přestupky (trestné činy v dopravě)	Rakousko	476	476	426	416	420
	Česká republika	64	62	57	64	99
úmyslná vražda (včetně pokusů o vraždu)	Rakousko	1,8	2,2	1,9	1,8	1,5
	Česká republika	2,2	2,2	1,8	2,2	1,9
ublížení na zdraví	Rakousko	415	418	443	440	479
	Česká republika	67	70	63	56	60
znásilnění a jiné formy sexuálního násilí	Rakousko	17	18	14	16	17
	Česká republika	6	7	6	5	6
sexuální zneužívání mládeže	Rakousko	8	9	7	7	7
	Česká republika	9	8	9	7	7
loupež	Rakousko	55	59	58	62	61
	Česká republika	-	60	54	46	47
krádež (celkem)	Rakousko	4 288	4 241	3 790	3 655	3 593
	Česká republika	2 309	2 222	2 072	1 989	2 045
krádež vloupáním	Rakousko	1 498	1 679	1 403	1 280	1 279
	Česká republika	675	634	566	520	537
vloupání do obydlí	Rakousko	234	338	231	306	335
	Česká republika	119	114	101	93	90
krádež motorového vozidla	Rakousko	126	129	158	130	119

¹⁴ European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics – 2010 <<http://www.europeansourcebook.org/>>.

	Česká republika	248	237	225	204	199
podvod	Rakousko	406	413	417	377	375
	Česká republika	129	114	113	96	98
trestné činy související s obsahem informačních systémů	Rakousko	2	2	3	4	4
	Česká republika	0	0	0	0	0
drogové deliktivity (celkem)	Rakousko	274	308	314	290	295
	Česká republika	37	30	28	28	28
obchodování s drogami	Rakousko	31	30	28	29	30
	Česká republika	28	23	22	22	22
počet zjištěných pachatelů trestných činů na 100 000 obyvatel	Rakousko	2 823	3 027	2 957	2 875	301
	Česká republika	1 190	1 191	1 187	1 193	1 249
počet zjištěných pachatelů trestných činů v dopravě na 100 000 obyvatel	Rakousko	526	521	459	451	455
	Česká republika	60	58	53	58	88
počet zjištěných pachatelů trestného činu vražda na 100 000 obyvatel	Rakousko	1,9	2,4	2,0	2,0	1,6
	Česká republika	2,0	2,4	1,8	1,9	2,0

Pachatelé trestné činnosti

Rokům 1990 až 2009 se rovněž věnuje tabulka, věnovaná jak objasněnosti zjištěných případů, tak charakteristice některých skupin pachatelů (mládež, cizinci).¹⁵

rok	počet zjištěných případů	počet objasněných činů	míra objasněnosti (%)	počet zjištěných pachatelů	z toho mládež do 18 let	z toho chlapci	z toho cizinci	z toho cizinci – muži
1990	457 623	202 406	44,2	176 649	19 164	16 042	32 531	27 075
1991	468 832	211 009	45,0	183 177	20 395	17 233	34 731	29 153
1992	502 440	226 487	45,1	197 261	22 722	19 068	41 170	34 776
1993	493 786	231 295	46,8	195 670	22 950	19 269	41 355	34 988
1994	504 568	250 175	49,6	201 757	24 966	21 126	42 043	35 590
1995	486 433	242 233	49,8	199 036	25 512	21 453	39 891	33 602
1996	485 450	248 002	51,1	203 623	27 860	22 870	39 773	33 386
1997	481 549	241 731	50,2	203 132	27 693	22 403	39 559	32 985
1998	479 859	243 854	50,8	204 718	29 486	23 609	39 645	32 822
1999	493 246	253 351	51,4	205 312	31 357	24 788	40 848	33 534
2000	560 306	272 993	48,7	199 310	27 903	22 087	45 685	35 875
2001	522 710	218 198	41,7	203 877	21 873	17 210	47 912	39 217
2002	591 584	241 281	40,8	210 713	21 561	16 775	51 448	42 292
2003	643 286	247 858	38,5	229 143	25 804	20 788	59 478	49 957
2004	643 648	245 389	38,1	247 425	28 700	23 226	71 478	60 422
2005	605 272	239 629	39,6	243 493	27 678	22 302	70 339	58 689
2006	589 495	229 427	38,9	238 111	28 683	23 181	67 419	54 649
2007	594 240	234 312	39,4	247 021	33 068	28 683	68 941	58 057
2008	572 695	219 514	38,3	240 554	35 912	28 708	65 316	54 201
2009	591 597	235 760	39,9	246 378	33 063	26 216	69 791	58 594

zjištění pachatelé trestných činů	rok 2001	rok 2002
trestné činy proti životu a zdraví	77 105	91 159
trestné činy proti svobodě	10 288	14 676
trestné činy proti majetku	74 057	94 771
trestné činy proti morálce	2 017	3 348
trestné činy proti oběhu finančních prostředků	322	457
ostatní trestné činy podle trestního zákona	15 829	17 236
trestné činy podle jiných právních předpisů	24 259	25 647
zjištění pachatelé trestných činů celkem	203 877	210 713

věková kohorta	počet osob roku 2005	z toho pachatelé zločinů	z toho pachatelé přečinů	počet osob roku 2006	% ze zjištěných pachatelů 2005	% ze zjištěných pachatelů 2006
méně než 10 let	709	108	601	1099	0,3	0,4
10 až 14 let	5 033	1 249	3 784	7 044	2,1	3,0
14 až 18 let	27 678	4 522	23 156	28 683	11,4	12,0
18 až 21 let	30 784	4 338	26 446	28 726	12,6	12,1
21 až 25 let	32 465	4 969	27 496	30 637	13,3	12,9
25 až 40 let	79 501	11 486	68 015	75 449	32,7	31,7
starší 40 let	67 323	5 691	61 632	66 473	27,6	27,9
dohromady	243 493	32 363	211 130	238 111	100,0	100,0

pachatelé ve věku 14 až 18 let	rok 2001	rok 2006	rok 2007	vývoj mezi lety 2006 a 2007 (%)
Burgenland	563	622	750	20,6
Kärnten	1 834	2 464	2 604	5,7
Niederösterreich	3 240	3 791	4 633	22,2
Oberösterreich	3 777	4 859	5 937	22,2
Salzburg	1 666	1 746	2 213	26,7
Steiermark	2 795	3 613	4 397	21,7
Tirol	2 235	3 423	3 965	15,8
Vorarlberg	1 490	1 735	2 143	23,5
Wien	4 273	6 430	6 426	-0,1
Rakousko jako celek	21 873	28 683	33 068	15,3

¹⁵ Statistik Austria: Polizeiliche Kriminalstatistik 1990 bis 2009, 4. VI. 2010
<http://www.statistik.at/web_de/statistiken/soziales/kriminalitaet/anzeigen_polizeiliche_kriminalstatistik/020113.html>.

Kriminalita dětí a mládeže je pro Rakousko jednou z aktuálních bezpečnostně-policejních výzev. Konkrétně podíl věkové skupiny mezi lety 14 a 18 let na zjištěné trestné činnosti je aktuálně nejrychleji rostoucí věkovou kohortou. Mezi lety 2006 a 2007 počet osob v tomto věku vzrostl o více než 15 %. S výjimkou Vídně tento růst postihl všechny spolkové země (a to nezdědka o více než o 20 %). **Graf**¹⁶ popisuje vývoj od roku 1990 do roku 2008, co se týče nezletilých zjištěných pachatelů trestné činnosti. Horní křivku představují absolutní čísla, dolní křivka procentní podíl nezletilých na všech zjištěných pachatelích v Rakousku. Pět nejčastějších nelegálních aktivit mládeže ve věku 14 až 17 let (tmavší podbarvení počtu zjištěných případů z roku 2008) a 10 až 13 let (světlejší podbarvení) představují (odshora dolů): krádež; ublížení na zdraví; poškození cizí věci; krádež vloupáním a loupež. Roku 2008 tento trend pokračoval, jen s tou výjimkou, že nejrychleji rostoucí skupinou pachatelů zjištěné trestné činnosti byly děti ve věku 10 až 14 let (takzvaní „lupiči gumových medvídků“, viz **ilustrovaná tabulka**, kterých v tomto roce přibýlo více než 25 %!). Další **tabulka** se týká jen situace v rámci Vídně. Popisuje jak vývoj počtu zjištěných pachatelů ve věku do 18 let (sloupec vpravo), tak výskyt „rvaček na školní půdě“, ke kterým byl v tom kterém roce přivolán lékař.¹⁷ Policejní činitelé k tomu dodávají: „V mládeži je třeba pěstovat právní vědomí. Hranice mezi dobrem a zlem, mezi zábavou a zločinem být jasné! Trestnou činnost nezletilých je třeba přerušit rázně. Zpravidla to není „blesk z čistého nebe“, ale výsledek vývoje, který lze vysledovat do útlého věku. Začíná to strkanicemi, vyhrožováním spolužákům, pak menší krádeže v rámci rodiny, u příbuzných nebo v supermarketu. Nakonec je z toho vloupání nebo loupežné přepadení. Celkem 270 policistů bylo vyčleněno jako specialisté na preventivní práci s mládeží. Tato oblast bude i nadále významným předmětem zájmu policejních sil.“¹⁸

Kriminalitätsentwicklung in Österreich seit Anfang 2008

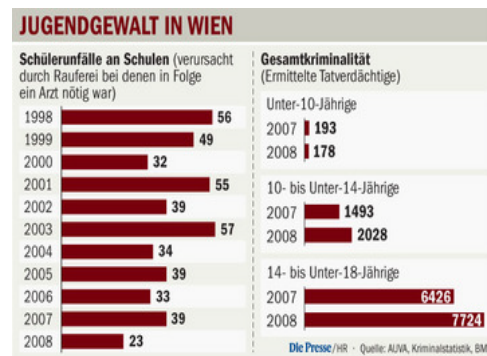

nach Bundesländern	01-12/2008	Veränderung zum Vorjahr
Burgenland	9.863	-7,5 %
Kärnten	30.820	-3,8 %
Niederösterreich	81.402	-6,0 %
Oberösterreich	76.425	-5,1 %
Salzburg	33.366	-6,7 %
Steiermark	58.809	-5,7 %
Tirol	47.688	-3,1 %
Vorarlberg	21.121	-5,7 %
Wien	213.201	-0,7 %
Österreich	572.695	-3,6 %

Kinder- und Jugendkriminalität im Steigen			
Altersgruppen	nach	01-12/2008	Veränderung zum Vorjahr
unter 10		656	-3,0 %
10 bis unter 14		6.913	+25,8 %
14 bis unter 18		35.912	+8,6 %
18 bis unter 21		28.261	-6,1 %
21 bis unter 25		29.548	-6,4 %
25 bis unter 40		71.562	-7,3 %
40 und älter		67.702	-1,8 %

Quelle: BMI – Bundesministerium für Inneres Foto: AP

Kriminalita přistěhovalců – žádné tabu pro policejní statistiky¹⁹

Počet cizinců (neobčanů) žijících aktuálně legálně v rámci Rakouska činí okolo 850 000 osob, tedy zhruba 10 % populace státu. Jedná se tak o jeden z nejvyšších údajů v Evropě. Nejčastěji se jedná o občany států bývalé Jugoslávie (bezmála 300 000 osob) a Turecka (více než 100 000 osob).²⁰ Další statisíce obyvatel (občanů) Rakouska představují naturalisovaní cizinci – opět s převahou osob ze zemí bývalé Jugoslávie a Turecka (dalších

¹⁶ Klemun, M., Kriminalität: Wie böse ist die Jugend wirklich?, in: Die Presse, 22. IV. 2009.

¹⁷ Weiser, U., Jugendkriminalität: Keine Angst vor bösen Buben?, in: Die Presse, 1. IV. 2009 <http://diepresse.com/home/panorama/oesterreich/466634/jugendkriminalitaet_keine-angst-vor-boesen-buben?offset=175&page=5>.

¹⁸ Kriminalstatistik weist Rückgang auf; in: Sicherheit Info, 2. X. 2009 <<http://www.sicherheit.info/go/1106766>>.

¹⁹ Fassmann, H.; Münz, R., Einwanderungsland Österreich? Historische Migrationsmuster, aktuelle Trends und politische Maßnahmen, Jugend & Volk, Wien 1995.

Fassmann, H.; Stacher, I. (eds.), Österreichischer Migrations- und Integrationsbericht. Demographische Entwicklungen – sozioökonomische Strukturen – rechtliche Rahmenbedingungen, Drauf Verlag, Klagenfurt 2003.

Münz, R.; Zuser, P.; Kytir, J., Grenzüberschreitende Wanderungen und ausländische Wohnbevölkerung; in: Fassmann, H.; Stacher, I. (eds.), Österreichischer Migrations- und Integrationsbericht, Drauf Verlag, Klagenfurt 2003, s. 20-61.

Einwanderungsland Österreich? Migration und ausländische Bevölkerung <<http://www.univie.ac.at/bevoelkerungsgeographie/bevii/materialien/kytir-ggss07-stunde04.pdf>>.

²⁰ Občanů České republiky žije v Rakousku okolo 7 300 (stav roku 2003).

Pflegerl, J., Migration nach Österreich: Fortbildung für Bundeslehrerinnen <<http://gw.eduhi.at/programm/leitner/migration/migrationa.pdf>>.

více než 5 % populace státu).²¹ Statistika, která se k tématu váže, je poměrně detailní a sleduje vedle občanství jak zemi narození konkrétní osoby, tak jejich rodičů.²²

Země narození rodičů	počet v absolutních číslech	z toho osoby s migračním pozadím	z toho imigranti I. generace	z toho imigranti II. generace
Rakousko	6 794,0	-	-	-
Další členský stát Evropské unie	487,2	487,2	394,6	92,6
Prostor mimo členské státy Evropské unie	980,9	980,9	688,0	292,9
- z toho státy bývalé Jugoslávie	496,2	496,2	349,3	146,9
- z toho Turecko	247,5	247,5	151,5	96,1

Státní příslušnost	počet v absolutních číslech	z toho osoby s migračním pozadím	z toho imigranti I. generace	z toho imigranti II. generace
Rakousko	7 407,0	664,7	399,7	265,0
Další členský stát Evropské unie	319,3	293,3	269,8	23,6
Prostor mimo členské státy Evropské unie	535,7	510,1	413,2	97,0
- z toho státy bývalé Jugoslávie	293,0	279,4	219,0	60,5
- z toho Turecko	110,7	106,0	82,6	23,4

Země narození	počet v absolutních číslech	z toho osoby s migračním pozadím	z toho imigranti I. generace	z toho imigranti II. generace
Rakousko	7 079,8	385,5	-	385,5
Další členský stát Evropské unie	472,2	397,9	397,9	-
Prostor mimo členské státy Evropské unie	710,1	684,7	684,7	-
- z toho státy bývalé Jugoslávie	353,1	349,1	349,1	-
- z toho Turecko	151,4	150,3	150,3	-

Rok přicestování	počet v absolutních číslech	z toho osoby s migračním pozadím	z toho imigranti I. generace	z toho imigranti II. generace
narozen v Rakousku	7 079,8	385,5	-	385,5
před rokem 1980	263,0	208,6	208,6	-
1980 – 1989	170,1	160,0	160,0	-
1990 – 1999	346,2	332,6	332,6	-
po roce 1999	403,0	381,4	381,4	-
po roce 2002	287,2	269,8	269,8	-

Pohlaví	počet v absolutních číslech	z toho osoby s migračním pozadím	z toho imigranti I. generace	z toho imigranti II. generace
Muži	4 035,8	706,7	505,1	201,7
Ženy	4 226,3	761,4	577,6	183,8

S výše uvedenými údaji je korelována policejní statistika (v úplnosti dostupná pouze pro roky 2004 až 2006), týkající se zjištěných pachatelů trestné činnosti. Výrazem „cizinec“ se zde rozumí „neobčan“, tedy občan jiné země než Rakouska. Užívání těchto údajů není v Rakousku tabu, stejně jako „etnické profilování“ osob podezřelých ze spáchání konkrétního trestného činu.²³

rok	zjištění pachatelé	z toho cizinci	podíl cizinců v %	z toho zaměstnanci	z toho studenti/žáci	z toho samostatně výdělečně činné osoby	z toho příslušníci rodin občanů Rakouska	z toho turisté	z toho uchazeči o azyl	z toho bez zaměstnání či jiné formy uplatnění	z toho nepravidelný (proměnlivý) statut	z toho údaj není znám
2001	203 877	47 912	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2002	210 713	51 448	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	247 425	71 478	28,9	15 440	3 278	2 397	1 721	10 830	12 733	12 998	3 632	8 449
2005	243 493	70 339	28,9	15 213	3 397	2 414	1 650	11 110	12 496	13 007	3 035	8 017
2006	238 111	67 419	28,3	14 770	3 285	2 272	1 733	9 654	13 295	11 813	2 518	8 079

Mapa: Osoby narozené v zahraničí v rámci jednotlivých obcí Rakouska a městských částí Vídně (stav k 1. lednu 2010, čím tmavší odstín, tím vyšší podíl těchto osob).²⁴

²¹ Statistik Austria, Bevölkerung, 26. IV. 2010 <http://www.statistik.at/web_de/statistiken/bevoelkerung/index.html>.

²² Položka „Rakousko“ znamená, že přinejmenším jeden rodič je narozen na území Rakouska (nebo je občanem Rakouska). V případě rozdílných údajů u obou rodičů je u dalších kolonek rozhodující údaj, týkající se matky.

Statistik Austria, Bevölkerung nach Migrationshintergrund, 16. IV. 2010

<http://www.statistik.at/web_de/statistiken/bevoelkerung/bevoelkerungsstruktur/bevoelkerung_nach_migrationshintergrund/033240.html>.

²³ Kriminalstatistik: Weniger Anzeigen, weniger geklärte Fälle; in: TT.com, 10. VII. 2010

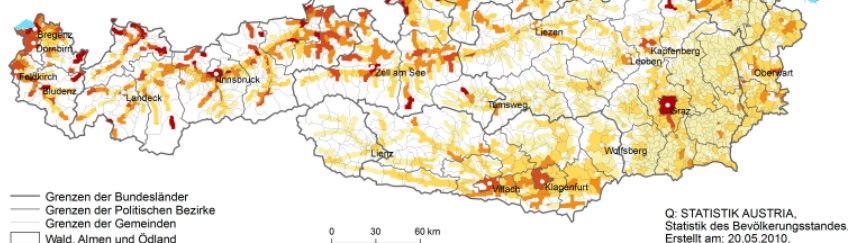
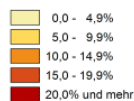
<<http://www.tt.com/csp/cms/sites/tt/%c3%9cberblick/politik/971134-6/kriminalstatistik-weniger-anzeigen-weniger-gekl%C3%A4rte-f%C3%A4lle.csp>>.

²⁴ Statistik Austria, Bevölkerung am 1. Januar 2010: Im Ausland geborene Personen nach Gemeinden

<http://www.statistik.at/web_de/static/bevoelkerung_am_1.1.2010_im_ausland_geborene_personen_nach_gemeinden_029399.gif>.

Bevölkerung am 1.1.2010: im Ausland geborene Personen nach Gemeinden

Anteil der im Ausland geborenen Personen an der Bevölkerung insgesamt

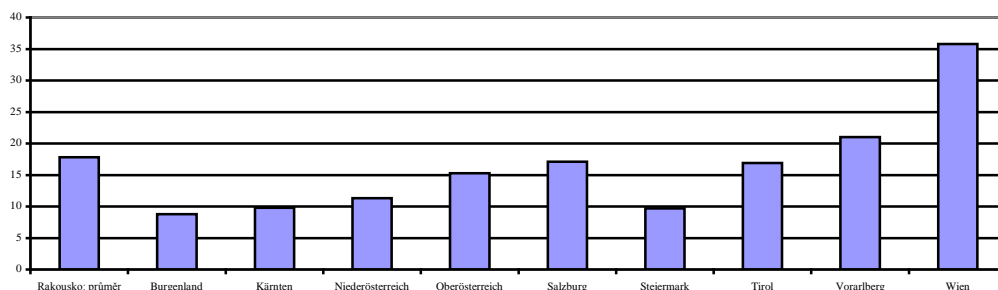

Vývoj populace země podle země narození a občanství.²⁵

Země narození a sledované datum	Dohromady	Z toho občané Rakouska	Z toho neobčané Rakouska	Celkem	Z toho občané Rakouska	Z toho neobčané Rakouska
15. květen 2001	8 032 926	7 322 000	710 926	100,0	91,1	8,9
Rakousko	7 029 527	6 913 512	116 015	87,5	86,1	1,4
zahraničí	1 003 399	408 488	594 911	12,5	5,1	7,4
1. leden 2007	8 282 984	7 478 205	804 779	100,0	90,3	9,7
Rakousko	7 067 289	6 951 007	116 282	85,3	83,9	1,4
zahraničí	1 215 695	527 198	688 497	14,7	6,4	8,3
1. leden 2008	8 318 592	7 483 410	835 182	100,0	90,0	10,0
Rakousko	7 072 276	6 953 374	118 902	85,0	83,6	1,4
zahraničí	1 246 316	530 036	716 280	15,0	6,4	8,6
1. leden 2009	8 355 260	7 484 556	870 704	100,0	89,6	10,4
Rakousko	7 078 162	6 954 552	123 610	84,7	83,2	1,5
zahraničí	1 277 098	530 004	747 094	15,3	6,3	8,9
1. leden 2010	8 375 290	7 480 146	895 144	100,0	89,3	10,7
Rakousko	7 082 440	6 952 559	129 881	84,6	83,0	1,6
zahraničí	1 292 850	527 587	765 263	15,4	6,3	9,1

Podíl populace „s migračním pozadím“ v rámci jednotlivých spolkových zemí (stav k roku 2009, zprůměrování jednotlivých měsíců roku) ilustruje následující tabulka (zaokrouhlená na 1 000 osob) a graf.²⁶

spolková země	obyvatelstvo země celkem	osoby s migračním pozadím celkem	z toho imigranti I. generace	z toho imigranti II. generace	osoby s migračním pozadím celkem (%)
Rakousko celkem	8 262,1	1 468,1	1 082,6	385,5	17,8
Burgenland	281,2	24,7	19,0	5,7	8,8
Kärnten	555,4	54,3	44,1	10,2	9,8
Niederösterreich	1 589,3	179,9	129,4	50,6	11,3
Oberösterreich	1 390,4	212,1	152,4	59,7	15,3
Salzburg	521,7	89,4	67,7	21,7	17,1
Steiermark	1 195,3	116,4	90,0	26,4	9,7
Tirol	697,3	117,6	86,9	30,6	16,9
Vorarlberg	364,6	76,6	52,5	24,1	21,0
Wien	1 666,9	597,2	440,7	156,5	35,8

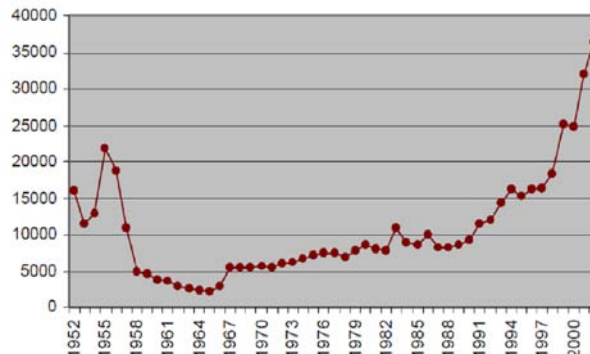
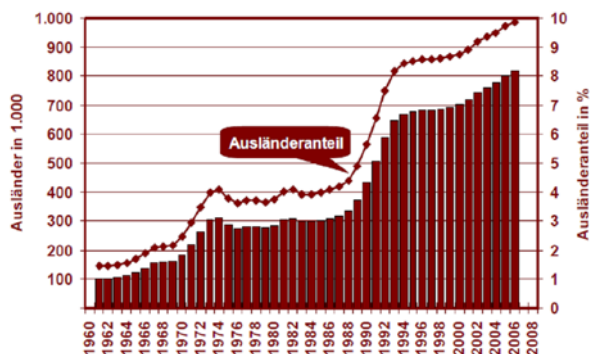
²⁵ Statistik Austria: Bevölkerung seit 2001 nach Staatsangehörigkeit und Geburtsland

<http://www.statistik.at/web_de/statistiken/bevoelkerung/bevoelkerungsstruktur/bevoelkerung_nach_staatsangehoerigkeit_geburtsland/031396.html>.

²⁶ Statistik Austria: Bevölkerung mit Migrationshintergrund nach Bundesländern

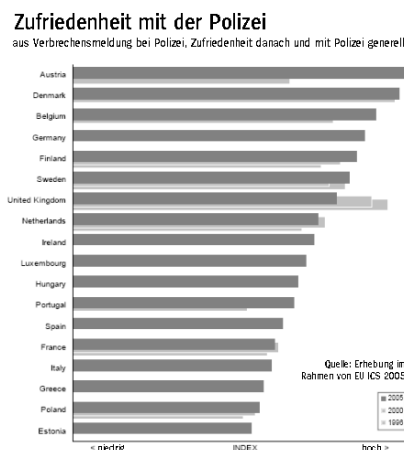
<http://www.statistik.at/web_de/statistiken/bevoelkerung/bevoelkerungsstruktur/bevoelkerung_nach_migrationshintergrund/033241.html>.

Graf vlevo popisuje počet a podíl osob s cizí státní příslušností v Rakousku od roku 1961 (levá strana a sloupce: počet osob v absolutních číslech; pravá strana a rostoucí linka: podíl těchto osob na populaci země).²⁷ **Graf vpravo** popisuje udělování občanství Rakouska mezi lety 1952 až 2003 (ročně, v absolutních číslech).²⁸

Několik dalších zjištění před závěrem

Pro veřejnost v Rakousku je kriminalita nosným každodenním tématem. Vizualy, týkající se 1. čtvrtletí 2004 (vlevo) a 2. čtvrtletí 2005 (uprostřed), ukazují, že respondenti sociologických průzkumů téma kriminality (boje proti ní, zajištění bezpečnosti před zločinem), považují za **jedno z nejdůležitějších témat ve společnosti** (83 respektive 84 % obyvatel). Ostatní témata (hospodářství, začlenění do Evropské unie, vytváření pracovních míst, ochrana životního prostředí) byla označena za méně závažné.²⁹ Na tomto místě je třeba zároveň připomenout, že **spokojenost veřejnosti s prací policejního sboru** nyní (2005) patří v Rakousku mezi nejvyšší – ne-li vůbec nejvyšší – v Evropě (vizuál vpravo).³⁰

Bez zajímavosti není ani **srovnání (celostátního) nápadu zjištěné trestné činnosti v jednotlivých měsících konkrétního roku**. Oficiální statistiky v tomto ohledu nicméně poskytují pouze údaje pro rok 2005 a 2006. Tato data přináší následující tabulky a graf (rok 2005 = sloupec vlevo; rok 2006 = sloupec vpravo):

Zjištěné případy, 2005	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Niederösterreich	6 556	6 763	6 968	6 990	6 743	7 735	7 691	6 895	7 547	7 407	8 639	7 069
Wien	18 027	17 221	20 010	19 350	18 936	20 686	17 487	17 337	18 233	16 775	21 239	18 200
Steiermark	4 913	4 439	5 085	5 552	4 967	5 688	5 518	5 521	6 086	5 478	6 172	5 850
Tirol	4 501	4 865	5 155	4 566	3 333	4 164	3 688	3 685	3 954	3 584	4 102	4 119
Salzburg	3 564	3 509	3 648	3 057	2 431	3 283	2 634	2 482	2 549	2 718	3 025	2 903
Vorarlberg	1 589	1 786	1 754	1 772	1 482	1 896	1 752	1 799	1 826	1 458	2 032	1 717

²⁷ Einwanderungsland Österreich? Migration und ausländische Bevölkerung <<http://www.univie.ac.at/bevoelkerungsgeographie/bevii/materialien/kytir-ggss07-stunde04.pdf>>.

²⁸ Pflegerl, J., Migration nach Österreich: Fortbildung für Bundeslehrerinnen <<http://gw.eduhi.at/programm/leitner/migration/migrationa.pdf>>.

²⁹ Österreich: Kriminalität steigt - Aufklärungsquote sinkt; in: Die Presse, 10. VII. 2007 <<http://diepresse.com/home/panorama/oesterreich/316149/index.do>>.

Kriminalstatistik: So (un)sicher ist ihr Bezirk. In: ÖE24.at, 21. I. 2010 <<http://www.oe24.at/oesterreich/chronik/wien/so-unsicher-ist-ih-Bezirk/719874>>.

Spiegel Online: Panorama, 2009 <<http://www.spiegel.de/flash/flash-14604.html>>.

Kriminalität in Europa Sicheres Gefühl in Österreich: Die wichtigsten Probleme und Anliegen der Österreicher in Bezug auf Österreich als EU-Mitglied, 6. II. 2007 <http://www.wko.at/statistik/wgraf/wk2004_21problemeanliegen.htm>.

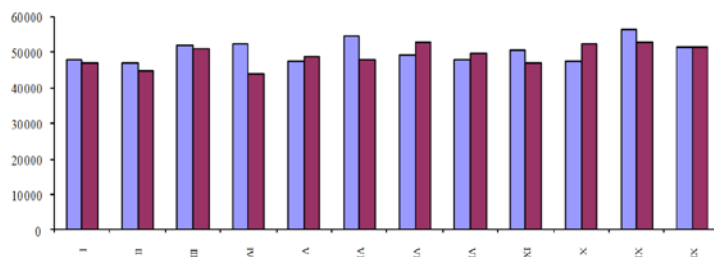
Die wichtigsten Probleme und Anliegen der Österreicher in Bezug auf Österreich als EU-Mitglied

<http://www.wko.at/statistik/wgraf/wk2005_32probleme_anliegen.htm>.

³⁰ Kriminalität in Europa: Sicheres Gefühl in Österreich; in: Spiegel Online, 6. II. 2007 <<http://www.spiegel.de/panorama/justiz/0,1518,464761,00.html>>.

Oberösterreich	5 807	5 231	5 903	7 207	6 263	7 380	6 334	6 496	6 702	6 419	7 444	8 080
Burgenland	773	861	824	896	923	1 363	1 439	988	1 080	1 005	1 000	911
Kärnten	2 406	2 167	2 799	2 860	2 453	2 671	2 861	2 694	2 677	2 746	2 916	2 538
Rakousko (celá země)	48 136	46 842	52 146	52 250	47 531	54 866	49 404	47 897	50 654	47 590	56 569	51 387

Zjištěné případy, 2006	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Burgenland	671	666	819	656	825	761	969	1 028	859	967	961	993
Oberösterreich	5 253	4 858	6 043	5 359	6 023	6 040	7 028	6 849	6 780	6 610	7 446	6 949
Tirol	4 318	4 640	5 354	3 841	3 556	3 039	3 991	3 775	3 671	3 879	3 872	3 759
Niederösterreich	6 437	6 239	6 894	6 376	6 956	6 627	7 105	7 023	6 641	7 476	7 809	8 704
Wien	18 471	16 704	19 214	15 783	19 029	19 861	18 436	17 299	17 103	19 862	18 949	17 904
Kärnten	2 158	2 010	2 371	2 492	2 384	2 356	3 372	3 017	2 617	2 986	3 061	2 720
Vorarlberg	1 647	1 675	1 613	1 744	1 943	1 346	2 176	1 864	1 503	1 825	1 826	1 683
Steiermark	4 918	4 701	5 068	4 876	5 496	5 352	6 325	5 754	5 167	5 847	6 049	5 663
Salzburg	2 970	3 289	3 599	2 727	2 759	2 547	3 306	3 107	2 719	3 042	2 853	2 962
Rakousko (celá země)	46 843	44 782	50 975	43 854	48 971	47 929	52 708	49 716	47 060	52 494	52 826	51 337

Závěr

Politické či policejní autority Rakouska se nezdá nechtít slyšet, že Rakousko zůstává jednou z nejbezpečnějších zemí na světě. Z řady úhlů pohledu – a zejména ve venkovských oblastech – je to zřejmě pravda. Na druhou stranu, řada aglomerací (Viedeň a další velkoměsta, respektive lokality, kde je větší podíl populace s „migračním pozadím“) svou mírou zjištěné trestné činnosti ne vždy splňují představu o bezpečné lokalitě.

Krulík, O.

Rakousko: Situace a trendy v oblasti zjištěné kriminality

SOUHRN

Rakousko, tedy jedna ze „starších“ členských zemí Evropské unie, sousedící s Českou republikou, bývá obecně považováno za jednu z nejbezpečnějších, respektive zjištěnou trestnou činností nejméně zatíženou zemí v Evropě. Toto konstatování přitom v současnosti platí spíše pro odlehlejší venkovské oblasti, nikoli pro aglomerace, jakými je například Vídeň. Zdejší policejní statistika je přitom pojata značně odlišně, než jak je tomu v České republice. Významná pozornost je zde navíc věnována i podílu neobčanů (cizinců) na zjištěné kriminalitě. Na vývoji kriminality v posledních letech se přitom zřetelněji neodrazilo ani tak otevření hranic s postsocialistickými státy (v rámci Schengenského prostoru), jako současné dopady tzv. celosvětové hospodářské krize.

Krulík, O.

Austria: The situation and trends in detected crime

SUMMARY

Austria, which is one of the “eldest” EU member states and neighbours the Czech Republic, is generally considered one of the safest countries, or more precisely one of the countries burdened the least by detected criminal activity in Europe. This statement currently holds true rather for the more remote rural areas, not for

densely populated areas such as for example Vienna. The local police statistics is conceived very differently to that in the Czech Republic. Much attention is also being paid to the proportion of non-citizens (foreigners) in detected crime. In the recent years, the development of crime has not been affected as much by the opening of borders with post-socialist countries (within the Schengen area) as by the effects of the current so-called worldwide economic crisis.

Krulík, O.

Österreich: Situation und Trends auf dem Gebiet der ermittelten Kriminalität

ZUSAMMENFASSUNG

Österreich, eines der „älteren“ Mitgliedsländer der Europäischen Union, das an die Tschechische Republik grenzt, wird allgemein als eines der sichersten, beziehungsweise eines der durch ermittelte Straftätigkeit am wenigsten belasteten Länder Europas betrachtet. Dabei gilt diese Feststellung gegenwärtig eher für abgelegene ländliche Gebiete und nicht für Ballungsgebiete wie zum Beispiel Wien. Die hiesige polizeiliche Statistik zeigt dabei einen deutlichen Unterschied gegenüber der in der Tschechischen Republik. Besondere Aufmerksamkeit gilt hier zudem auch dem Anteil der Nichtbürger (Ausländer) an der ermittelten Kriminalität. In der Entwicklung der Kriminalität in den letzten Jahren spiegelten sich dabei nicht so sehr die Öffnung der Grenzen zu den postsozialistischen Staaten (im Rahmen des Schengenraums), sondern eher die gegenwärtigen Auswirkungen der sog. weltweiten Wirtschaftskrise wider.